

Τό Εξωφυλλό μας

Τό **ΑΚΟΝΤΙΟ**, άθλημα με μεγάλη σημασία για τούς αρχαίους, ήταν άμεσα συνδεδεμένο με τόν πόλεμο. Ύψήρχαν δύο είδη άγωνισματος άκόντιου. Τό ένα βασιζόταν στην άποσταση βολής τού άκόντιου και λεγόταν **εκβάθος άκοντισμός**, ενώ τό άλλο ήταν σκοποβολή με άκόντιο και ονομαζόταν **στοχαστικός άκοντισμός**. Στο τελευταίο αυτό άθλημα τό άκόντιο έφερε μεταλλική αιχμή για νά κερφώνεται στό στόχο. Τό άθλητικό άκόντιο ήταν ένα ξύλινο κοντάρι, στό ύψος περίπου τού ανθρώπου και ονομαζόταν άποτομεύς ή άποτομάς. Τό σύγχρονο άκόντιο διαφέρει άπό αυτό τών αρχαίων στό ότι οι αρχαίοι άθλητές — όπως οι πολεμιστές και οι κυνηγοί — προάρμοζαν στό άκόντιό τους μία δερματίνη λουρίδα σε σχήμα θηλιάς. Η θηλιά δινόταν στό σημείο τού κέντρου βάρους τού άκόντιου και παλλασαίριζε τή δύναμη έκτόξευσης, σταθεροποιώντας συγχρόνως τή λαβή και τήν πτήση τού άκόντιου.

Άλλα άθλήματα ήταν: **Ο ΔΡΟΜΟΣ**, που ίσως άποτελεί τό αρχαιότερο άθλημα και κατείχε εξέχουσα θέση μεταξύ τών άγωνισμάτων. Διεξαγόταν στό στάδιο, επίμηκή χώρο 600 μ. περίπου (που έδωσε τό όνομά του στό μονάδα μέτρησης μεγάλων άποστάσεων). Οι άθλητές άγωνίζονταν με γυμνά πόδια. Η έκκίνηση τού γίνεται σε όρθια στάση. Ύψήρχαν διάφορα είδη δρόμου: Τό **στάδιο** (άπλή διαδρομή τριού στίβου), **ο δίαιλος** (διπλή διαδρομή τού σταδίου), **ο ίππιος**,

Άπό τό φωτογραφικό άρχειο τού πρωταθλήτη κ. Δ. Μονακούλη
Ο Ναπολέων Παπαγεωργίου επί Βαλκανίων τού Ζάγκρεμ τό 1934. Πρωταθλητής Έλλάδας στό άκόντιο και ρέκορντμαν (64, 69μ).

(τέσσερα στάδια), **ο δόλιχος** που δέν ήταν δρόμος ταχύτητας αλλά δρόμος άνοχής, **ο όπλιτης**, κατά τόν όποίο οι άθλητές έτρεχαν με χάλκινες πανοπλίες. Άγώνες δρόμου ύψήρχαν και για τίς γυναίκες. Τό **ΑΛΜΑ** εις μήκος. Τό άγώνισμα αυτό διεξαγόταν μέσα στό «σκάμμα», τετράγωνο χώρο σκαμμένο, με τό έδαφος καλυμμένο άπό μαλακό χώμα. Οι άθλητές κρατούσαν στό δύο τους χέρια θάρη, τούς άλτήρες, για νά ισορροπούν καλύτερα. Τό θάρος τών άλτήρων ποίκιλλε σύμφωνα με τή σωματική διάπλαση τού άθλητή. **Ο ΔΙΣΚΟΣ** είναι επίσης ένα άπό τό πολύ παλιά άθλήματα. Ζητούσε άπό τόν άθλητή δύναμη και ακρίβεια. Είναι πιθανό νά ύπήρχε ειδικός όλυμπιακός δίσκος. Η **ΠΑΛΗ**, ή αρχαιότερη μορφή τού άγώνα, άπαιτεί δύναμη, τέχνη και τεχνική. Τό άγώνισμα αυτό έμφανίζεται με δύο μορφές: τήν **όρθια πάλη**, στην όποία στόχος τού άθλητή ήταν νά ρίξει κάτω τρεις φορές τόν αντίπαλό του, και τήν **κάτω πάλη**, κατά τήν όποία ο άθλητής πάλευαν πεσμένοι κάτω και ο νικητής έπρεπε νά άναγκάσει τόν αντίπαλό του νά παραδεχτεί τήν ήττα του. Τό **ΠΕΝΤΑΘΛΟ** που άποτελούσε σύνθεση άγώνισμα (για νά άναγορευτεί κάποιος νικητής έφτανε νά έχει κερδίσει σε τρία άπό τά πέντε άγωνίσματα) που περιλάμβανε: άλμα, δρόμο (στάδιο), άκόντιο, δίσκο, πάλη. Έμφανίζεται στην 18η Όλυμπιάδα τό 708 π.Χ. Η **ΠΥΓΜΗ** (βλ. σελ. 22). Στο άθλημα αυτό οι άθλητές τύλιγαν τή χέρια τους με δερματίνες λουρίδες για νά σταθεροποιούν τίς κλειδώσεις τους. Οι ίμάντες αυτοί εξελιχθηκαν σε γάντια. Τό **ΠΑΓΚΡΑΤΙΟ** άποτελεί συνδυασμό πάλης και πυγμαχίας αλλά διεξάγεται με γυμνά χέρια. Οι **ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΕΣ**, άγωνίσματα ταξικού χαρακτήρα που έχουν τή ρίζα τους στόν πόλεμο. Ξεχωρίζουν: τό **τέβριμτο**, ή **άπηνη** (άρμα που έορταναν δύο ήμιονοί), ή **συνοριδα όλόγων** (δύο όλογα), τό **τέβριμτο πάλων**, ή **συνοριδα πάλων**. Τά **ίππικά άγωνίσματα** ήταν : ή **ίπποδρομία τελείου κελήτων**, όπου ο άναβάτης ίππευε σε «πέλειο» όλογο και έκανε έξι φορές τόν γύρο τού ίπποδρόμου, ή **ίπποδρομία πάλων**, ή **κάλη**, ίπποδρομία φορδών στην όποία ο άναβάτης, στην τελευταία στροφή τού ίπποδρόμου, κατέβαινε άπό τή φορδα και έτρεχε μαζί τής ως τό τέρμα. Κοντά σ' αυτά τά βασικά άγωνίσματα ύπήρχαν και άλλα πολλά. Δευτερευόντως, όπως ή **τόξευση**, ή **όπλομαχία**, τό **όμαδικό άγωνίσματα** (λαμπαδηδρομία, άφιππολαμπάς), **σφαιρίσεις** (παχνίδια με μπάλα), **κολύμη**, **κωπηλασία** κ.ά.

A.A.

Άγωνισμα - έπιλογο υποβάρου τών άγώνων - ο δίαιλος υποβάρου

ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

H. Ahrweiler Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Paris I, Όμότιμος Πρύτανης

M. Ανδρόνικος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

H. W. Catling Διευθυντής τής Άγγλικής Άρχαιολογικής Σχολής Άθηνών
N. Γαλιούρι Γ. Γενικός Έπιθεωρητής Άρχαιοτήτων

A. Di Vita Διευθυντής τής Ιταλικής Άρχαιολογικής Σχολής Άθηνών

H. Immerwahr Διευθυντής τής Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών Άθηνών

H. Kyrieleis Διευθυντής τού Γερμανικού Άρχαιολογικού Ίνστιτούτου Άθηνών

Γ. Λάβδας Καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης

R. Martin Ακαδημαϊκός, Καθηγητής Πανεπιστημίου Paris I και τής Ecole Pratique des Hautes Etudes

X. Ντούμας Καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνών

O. Picard Διευθυντής τής Γαλλικής Άρχαιολογικής Σχολής Άθηνών

N. Σφόρωνος Καθηγητής τής Ecole Pratique des Hautes Etudes

Σ. Φιλίππκος Ύπευθυνος τών Προγραμμάτων Άρχαιομετρίας τού Κ.Π.Ε. «Δημόκριτος»

Παροράματα τεύχους 3: σ. 57 οί λεζάντες τών φωτογραφιών 6 και 7 νά άντιστραφούν. τό ίδιο και σ. 59, φωτ. 13, και 14.

σ. 95. Π. Πάντος Έπιμελητής Άρχαιοτήτων αντί Έφορος Άρχ'των.